

**BESCHIKKING VAN
GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-BRABANT**

op de op 18 juli 2025 ontvangen aanvraag van Stichting FBE Noord-Brabant, ten behoeve van Stichting Afhandeling en Monitoring Fauna aanrijdingen, om een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, volgens de Omgevingswet. De activiteiten gaan over het op zorgvuldige manier afhandelen van door aanrijdingen en andere oorzaken getroffen in het wild levende dieren én het uit het lijden verlossen van in nood verkerende in het wild levende dieren. Dit wordt uitgevoerd binnen de provincie Noord-Brabant.

Ons kenmerk: Z/257346

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Namens dezen,

Valid Signed door 5.1.2.e
op 18-09-2025

Teammanager Provincie
Omgevingsdienst Brabant Noord
Dit document is digitaal ondertekend.

Besluit

Onderwerp

Op 18 juli 2025 hebben wij van Stichting FBE Noord-Brabant (hierna: FBE Noord-Brabant), ten behoeve van Stichting Afhandeling en Monitoring Fauna aanrijdingen (hierna: SAMF) een aanvraag ontvangen voor een omgevingsvergunning met een flora- en fauna-activiteit, volgens de Omgevingswet. De vergunning is gevraagd voor het overtreden van verboden ten aanzien van beschermde soorten, door het op zorgvuldige manier afhandelen van door aanrijdingen en andere oorzaken getroffen in het wild levende dieren én het uit het lijden verlossen van in nood verkerende in het wild levende dieren. De activiteiten worden uitgevoerd binnen de provincie Noord-Brabant.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant beslissen, gezien de overwegingen die zijn opgenomen in deze vergunning,

- I. aan Stichting FBE Noord-Brabant, Onderwijsboulevard 225, 5223 DE 's-Hertogenbosch, ten behoeve van Stichting Afhandeling en Monitoring Fauna aanrijdingen, de gevraagde vergunning te verlenen, volgens artikel 5.1, tweede lid, onder g van de Omgevingswet, van de bepalingen als bedoeld in:
 - artikel 11.37, eerste lid, onderdeel a, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk doden en/of het opzettelijk vangen van alle in nood verkerende in het wild levende vogelrichtlijnsoorten;
 - artikel 11.39, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het onder zich hebben en/of vervoeren van dode in het wild levende vogelrichtlijnsoorten;
 - artikel 11.46, eerste lid, onderdeel a, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk doden en/of het opzettelijk vangen van alle in nood verkerende in het wild levende habitatrichtlijnsoorten;
 - artikel 11.47, eerste lid, onderdeel b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het onder zich hebben en/of vervoeren van onder deze vergunning gedode eerder in nood verkerende in het wild levende habitatrichtlijnsoorten;
 - artikel 11.54, eerste lid, onderdeel a, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk doden en/of het vangen van alle in nood verkerende in het wild levende andere beschermde soorten.

De handelingen vinden enkel plaats op verzoek van de meldkamer van de politie. De handelingen mogen jaarrond en 24 uur per dag uitgevoerd worden binnen de periode van afgifte van de vergunning tot 1 juli 2029.

- II. Ter uitvoering van besluitonderdeel I wijzen wij gelet op artikel 5.34, tweede lid van de Omgevingswet in samenhang met artikel 8.74p, en r van het Besluit kwaliteit leefomgeving, uitsluitend de volgende middelen aan:
 - Het geweer (kogel- en hagelgeweer);
 - Honden, niet zijnde lange honden;
 - Slag-, snij- of steekwapens.
- III. Ter uitvoering van besluitonderdeel I wijzen wij gelet op artikel 5.34, tweede lid van de Omgevingswet in samenhang met artikel 8.74q van het Besluit kwaliteit leefomgeving, de volgende methoden aan:
 - het gebruik van middelen op, aan of bij het geweer, zoals een kunstmatige lichtbron, een voorziening om het dier te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een

elektronische beeldversterker of een ander instrument om in de nacht te schieten.
De inzet van deze extra middelen zijn ook toegestaan tijdens de nazoek;

- het gebruik van het geweer voorzien van een geluiddemper;
- Het gebruik van het geweer op een terrein dat niet voldoet aan de wettelijke eisen voor een jachtveld;
- Het gebruik van het geweer op terreinen die zijn gelegen binnen de in een omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour jacht, bedoeld in artikel 5.165a, of terreinen die onmiddellijk aan de bebouwingscontour grenzen;
- Het gebruik van het geweer voor het doden van dieren vóór zonsopgang en na zonsondergang (24 uur per dag op alle dagen van het jaar);
- Het uitvoeren van de handelingen zonder toestemming van de grondeigenaar en grondgebruiker.

IV. dat de beschrijving van de activiteiten in de aanvraag, voor zover deze gaat over de soorten als bedoeld onder I, onderdeel uitmaakt van deze vergunning;

V. aan de vergunning voorschriften te verbinden die zijn opgenomen onder onderdeel 2.6 'Voorschriften';

VI. dat de volgende delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de dit besluit:

- Brief 'Verzoek tot vergunning van een flora en fauna activiteit voor het afhandelen van fauna aanrijdingen en het uit lijden verlossen van in nood verkerende wilde dieren' van 18 juli 2025 met kenmerk 25006/OV (hierna: brief verzoek tot vergunning);
- SAMF Werkwijzer 2025, afhandeling wildaanrijdingen en losgebroken dieren van 18 juli 2025 (hierna: werkwijzer).

Rechtsmiddelen

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit en wordt u door dit besluit rechtstreeks in uw belang getroffen, dan kunt u een bezwaarschrift hiertegen indienen. Dit kan tot 6 weken na de dag van verzending van het besluit. De verzenddatum is terug te vinden in de kennisgeving.

U kunt uw bezwaarschrift op 2 manieren indienen:

- **Digitaal.** Op www.brabant.nl/bezwaar vindt u de link 'Bezwaar indienen'. U heeft hiervoor een digitale handtekening (DigiD of eHerkenning) nodig.
- **Per post.** Stuur uw bezwaarschrift naar:
Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

In het bezwaarschrift zet u:

- uw naam en adres;
- de datum, het kenmerk en een omschrijving van het besluit waarmee u het niet eens bent;
- de reden waarom u het niet eens bent met ons besluit;
- de datum van uw bezwaarschrift en uw handtekening;
- maakt u namens iemand anders bezwaar? Stuur dan een machtiging mee.

Voeg ook een kopie toe van het besluit waarmee u het niet eens bent. Op deze manier kunnen wij uw bezwaarschrift beter in behandeling nemen.

Kunt u ons ook uw telefoonnummer en e-mailadres geven? Zo kunnen wij samen met u de beste aanpak van de behandeling van uw bezwaar bespreken.

U kunt het secretariaat van de hoor- en adviescommissie bereiken via telefoonnummer (073) 680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e-mailadres bezwaar@brabant.nl.

Aan het indienen van een bezwaar zijn geen kosten verbonden.

Voorlopige voorziening

Als u een bezwaarschrift indient, dan heeft dit geen schorsende werking. Dat betekent dat het besluit geldt zolang uw bezwaarschrift in behandeling is. Het kan zijn dat u dit niet wilt. Bijvoorbeeld omdat het besluit onherstelbare gevolgen voor u heeft. U kunt gelijktijdig met of na het indienen van een bezwaarschrift een verzoek om een voorlopige voorziening vragen bij de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch.

Er zijn kosten verbonden aan het vragen om een voorlopige voorziening (griffierecht).

U kunt ook digitaal verzoeken om een voorlopige voorziening. Zie daarvoor: rechtspraak.nl/bestuursrecht.

INHOUDSOPGAVE

BESLUIT	2
PROCEDURELE OVERWEGINGEN	6
INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN	7
1. WETTELIJK KADER - OMGEVINGSWET	7
1.1 <i>BESCHERMINGSREGIMES</i>	7
1.2 <i>OMGEVINGSVERORDENING NOORD-BRABANT</i>	7
1.3 <i>NOTA FAUNABEHEER</i>	7
1.4 <i>BELEIDSREGEL OMGEVINGSRECHT NOORD-BRABANT</i>	8
1.5 <i>FAUNABEHEERPLAN 2023 – 2027</i>	8
1.6 <i>PROVINCIALE OPDRACHT</i>	8
2. TOETSING EFFECTEN	9
2.1 <i>AANGEVRAAGDE ACTIVITEITEN</i>	9
2.2 <i>INVLOED VAN DE HANDELINGEN OP DE STAAT VAN INSTANDHOUDING BESCHERMDE SOORTEN</i>	9
2.3 <i>ALTERNATIEVENAFWEGING</i>	11
2.4 <i>BELANG VAN DE AANVRAAG</i>	13
2.5 <i>MAATREGELLEN</i>	14
2.6 <i>VOORSCHRIFTEN</i>	16
3. CONCLUSIE	17

Procedurele overwegingen

Aanvraag

Op 18 juli 2025 hebben wij van FBE Noord-Brabant, ten behoeve van SAMF, een aanvraag voor een omgevingsvergunning met een flora- en fauna-activiteit, volgens de Omgevingswet (artikel 5.1, tweede lid onder g) ontvangen.

Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag en de wegwijzer. De aanvraag is geregistreerd onder nummer Z/257346.

Bevoegd gezag

Omdat de activiteit wordt verricht in de provincie Noord-Brabant zijn Gedeputeerde Staten (verder: GS) volgens artikel 5.10, eerste lid, onder e, van de Omgevingswet bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Als het aan de orde is betrekken wij tevens de gevolgen van de activiteit voor de soorten buiten onze provinciegrens bij ons besluit.

Reguliere voorbereidingsprocedure

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

Ontvankelijkheid

De aanvraag bevat voldoende informatie voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een omgevingsvergunning met flora- en fauna- activiteit is gevraagd.

Overige regelgeving

Een toestemming op basis van andere wet- en regelgeving of activiteit onder de Omgevingswet kan aan de orde zijn. Bij de beoordeling van deze aanvraag zijn andere aspecten dan de flora- en fauna-activiteit van de Omgevingswet niet betrokken.

Inhoudelijke overwegingen

1. Wettelijk kader - Omgevingswet

1.1 Beschermingsregimes

Op basis van de Omgevingswet (hierna: Ow) zijn er drie beschermingsregimes. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Paragraaf 11.2.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor vogelsoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74j van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de vergunning.

Het tweede beschermingsregime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Paragraaf 11.2.3 van het Bal heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74k van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een vergunning.

Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. Paragraaf 11.2.4 van het Bal heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74l van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een vergunning.

Voor alle inheemse soorten geldt in alle gevallen de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 van het Bal). Het gaat dan zowel om beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een vergunning is verleend. In de specifieke zorgplicht wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

In onder andere artikel 5.40 en artikel 18.10 van de Ow zijn gronden opgenomen op grond waarvan een vergunning kan worden ingetrokken of gewijzigd. De vergunning kan in elk geval worden ingetrokken indien blijkt dat de vergunninghouder zich niet houdt aan de vergunning.

1.2 Omgevingsverordening Noord-Brabant

Provinciale Staten hebben ten aanzien van soortbescherming en faunabeheer aanvullende kaders vastgesteld. Deze zijn neergelegd in afdeling 3.8 en 8.1 van de Omgevingsverordening Noord-Brabant. Voor bepaalde soorten en handelingen zijn vrijstellingen opgenomen. Er zijn geen aanvullende kaders opgesteld met betrekking tot het door aanrijdingen en andere oorzaken getroffen in het wild levende dieren én het uit het lijden verlossen van in nood verkerende in het wild levende dieren.

1.3 Nota faunabeheer

In deze Nota wordt het provinciaal beleid ten aanzien van beschermde soorten en het faunabeheer in de provincie nader uitgewerkt. Volgens de Nota hanteert GS als algemeen uitgangspunt bij faunabeheer het 'nee, tenzij' principe. Van de verbodsbepalingen uit de Wnb kan slechts onder voorwaarden worden afgeweken. Faunabeheer is een van deze uitzonderingen. Ontheffingen voor faunabeheer kunnen slechts worden afgegeven op basis van een door GS goedgekeurd faunabeheerplan. Dit plan moet voldoen aan de eisen uit de Wnb en de Interim

omgevingsverordening Noord-Brabant. Tevens moet dit plan voldoen aan de voorwaarden en uitgangspunten, zoals deze zijn vastgelegd in de Nota. GS hanteren het uitgangspunt dat, als het instrument vrijstelling niet volstaat of toepasbaar is, er bij voorkeur gebruik gemaakt moet worden van het instrument ontheffing. Ondertussen is de Wet natuurbescherming (Wnb) beleidsneutraal over gegaan in de Omgevingswet. De in deze paragraaf genoemde termen zijn daarmee verouderd. Zo zijn ontheffingen voor faunabeheer nu omgevingsvergunningen voor een flora- en fauna activiteit en is de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant verankert in de Omgevingsverordening Noord-Brabant (paragraaf 1.2).

Er zijn geen aanvullende kaders opgesteld met betrekking tot door aanrijdingen en andere oorzaken getroffen in het wild levende dieren én het uit het lijden verlossen van in nood verkerende in het wild levende dieren.

1.4 Beleidsregel omgevingsrecht Noord-Brabant

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben de Beleidsregel omgevingsrecht Noord-Brabant (hierna: Beleidsregel) vastgesteld. De Beleidsregel geeft de afwegingskaders en voorwaarden voor het beheer van soorten in de provincie Noord-Brabant. Er is geen aanvullend beleid uitgewerkt met betrekking tot door aanrijdingen en andere oorzaken getroffen in het wild levende dieren én het uit het lijden verlossen van in nood verkerende in het wild levende dieren.

1.5 Faunabeheerplan 2023 – 2027

In verschillende hoofdstukken van het faunabeheerplan worden fauna aanrijdingen en het uit het lijden verlossen van in nood verkerende levende dieren benoemd. Van belang zijn vooral de hoofdstukken met betrekking tot de belangen verkeersveiligheid én het voorkomen/bestrijden van onnodig lijden van in nood verkerende dieren. Deze hoofdstukken zijn gebruikt voor de onderbouwing van het wettelijk belang in onderhavige vergunning.

1.6 Provinciale opdracht

Het verrichten van handelingen ten aanzien van aangereden wild en in nood verkerende in het wild levende dieren binnen de provincie Noord-Brabant is vastgelegd in de provinciale opdracht ex. artikel 3.18 van de Wet natuurbescherming. De meest recente versie betreft C2226436 afgegeven op 11 juni 2018. Deze opdracht is voor onbepaalde tijd en daardoor ten tijde van de onderhavige aanvraag vigerend. Het doden en onder zich hebben dan wel vervoeren van diersoorten wordt hierin beperkt tot edelhert, ree, damhert, vos en wild zwijn. Andere soorten mogen hierdoor onder deze opdracht niet gedood of vervoerd worden. Deze dieren mogen bijvoorbeeld wel van de weg gehaald worden of door een dierenambulance opgehaald worden.

2. Toetsing effecten

2.1 Aangevraagde activiteiten

Een uitgebreide omschrijving van de activiteiten is opgenomen in de aanvraag.

De aangevraagde activiteiten gaan over het afhandelen van door aanrijdingen en andere oorzaken getroffen in het wild levende dieren én het uit het lijden verlossen van in nood verkerende in het wild levende dieren. De activiteiten worden uitgevoerd binnen de provincie Noord-Brabant.

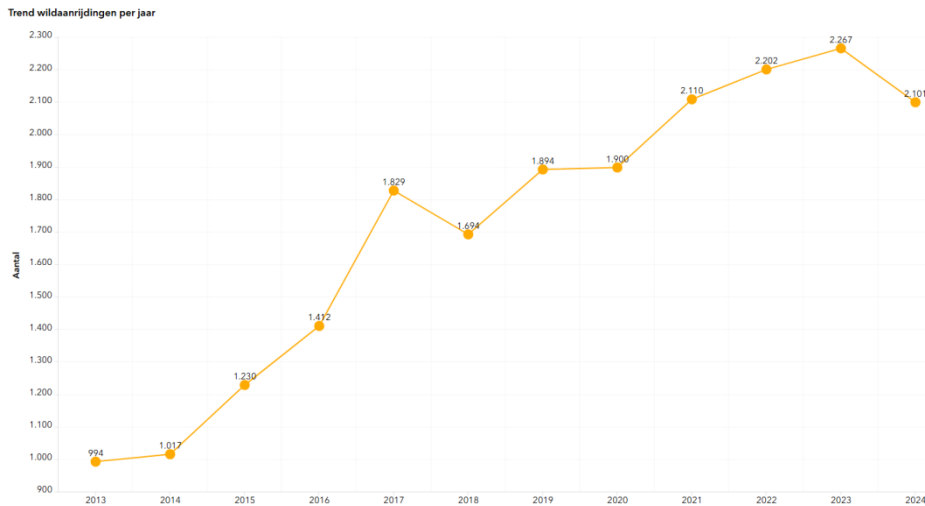
Daarbij wordt vergunning gevraagd voor de deelnemers van SAMF (zoals opgenomen in een door het bestuur van SAMF bijgehouden register), om op verzoek van de meldkamer van de politie in het werkgebied van de FBE Noord-Brabant:

- Dieren uit hun lijden te verlossen na een aanrijding en constatering van uitzichtloos lijden;
- Dieren uit hun lijden te verlossen als die door andere oorzaken uitzichtloos is;
 - Bovenstaande ook mogelijk te maken voor habitatrichtlijnsoorten op bijlage 4 in opdracht van een daartoe door de provincie aangewezen deskundige.
- Dit te doen met behulp van een geweer en slag-, snij- en steekwapens;
- Dit te doen zonder noodzakelijke toestemming van de grondeigenaar en grondgebruiker;
- Het gebruik van kunstlicht, restlicht en warmtebeeld daarbij toe te staan;
- Dit 24/7, jaarrond te doen geldend binnen het werkgebied van de Faunabeheereenheid;
- Voor het nazoeken van gewonde dieren de inzet van honden toe te staan (niet zijnde lange honden);
- Kadavers van diersoorten te mogen vervoeren, ook van diersoorten die onder de habitatrichtlijn bijlage 4 vallen;
- Bovenstaande uit te voeren volgens de vastgestelde werkwijzer, die onderdeel vormt van de vergunning.

2.2 Invloed van de handelingen op de staat van instandhouding beschermde soorten

Het afhandelen van door aanrijdingen en andere oorzaken getroffen in het wild levende dieren én het uit het lijden verlossen van in nood verkerende in het wild levende dieren heeft geen negatieve invloed op de staat van instandhouding van deze soorten. Juist de aanrijdingen zelf als ook andere omstandigheden (zoals loslopende honden, rasters en water zonder uittreedplaatsen) beïnvloedt mogelijk de staat van instandhouding. Het registreren van aanrijdingen draagt bij aan het voorkomen daarvan en bevordert daarmee de staat van instandhouding door het gericht mogelijk maken van benodigde beheermaatregelen.

Op het wildaanrijdingen dashboard van de provincie Noord-Brabant is het aantal wildaanrijdingen binnen Noord-Brabant geregistreerd. Te zien dat er jaarlijks rond de 2.000 dieren gemeld worden (zie afbeelding 1). In datzelfde dashboard is ook te zien welke diersoorten aangereden en vervolgens gemeld zijn. Meest voorkomende soorten in 2024 zijn ree (1.354), das (264), haas (129), vos (123), wild zwijn (37), konijn (25), damhert (23) en bever (21). In kleinere aantallen gaat het ook om vogels (zoals knobbelzwanen en fazant) en andere zoogdieren (zoals marterachtigen, wolf, muntjak en egel). Bij slechts een klein deel van de wildaanrijdingen moet een in het wild levend dier uit zijn lijden verlost worden (zie afbeelding 3). SAMF handelt niet al deze soorten af.

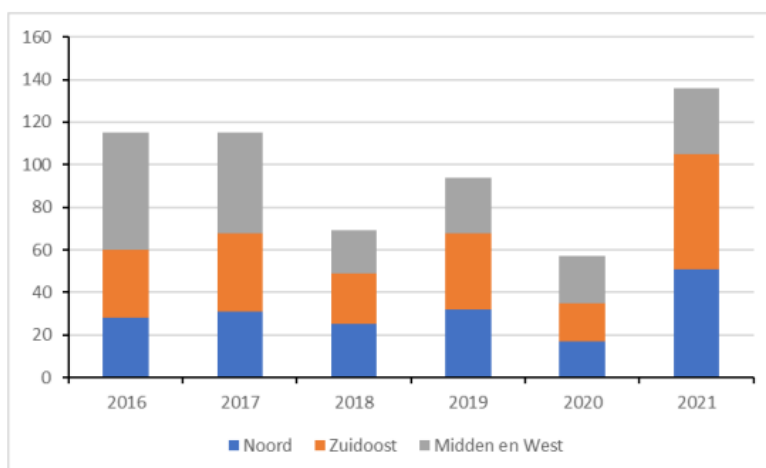
Afbeelding 1: grafiek met de trend in het aantal wildaanrijdingen per jaar, van 2013 tot en met 2024
Bron: dashboard wildaanrijdingen provincie Noord-Brabant)

SAMF voert de valwildafhandeling al jarenlang binnen de provincie Noord-Brabant uit. Voor een groot deel van de aantallen in het dashboard gaat het dan ook om meldingen die door SAMF zijn afgehandeld. De meldingen komen binnen via de meldkamer van de politie en worden door de deelnemers van SAMF afgehandeld en geregistreerd in het landelijke BOA Registratie Systeem (BRS). In 2024 heeft SAMF 1.406 meldingen afgehandeld (afbeelding 2). De overige geregistreerde aantallen zijn meldingen die gedaan zijn door leden van wildbeheereenheden die in het veld een dood dier aantreffen met als doodsoorzaak 'aanrijding'. Uit het jaarverslag van de SAMF blijkt dat het grootste deel van de afgehandelde meldingen bestaat uit ree, das, vos, wild zwijn, bever en damhert (zie afbeelding 2).

REGISTRATIES AANRIJDINGEN IN BRS								
diersoort	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ree	937	794	868	946	1143	1030	1096	998
Wild Zwijn	51	33	26	22	20	24	29	35
Edelhert	4	1	1	0	0	0	0	0
Damhert	13	10	14	10	7	9	11	14
Das	243	193	233	215	249	284	295	246
Vos	121	102	117	114	102	106	93	70
Marter	0	4	13	3	10	10	11	9
Overige soorten	25	18	11	13	23	28	38	34
Totaal	1394	1155	1283	1323	1554	1491	1573	1406

Afbeelding 2: tabel met de registraties van SAMF in BRS met betrekking tot aanrijdingen. De overige soorten betroffen 24 bevers, 1 beverrat, 2 wolven, 1 wolf of hond en kleinere diersoorten als haas, zwaan en gans. (Bron: jaarverslag SAMF 2024)

Daarbij moet wel vermeld worden dat bovenstaande gegevens betrekking hebben op alle meldingen en registraties met de doodsoorzaak aanrijding. Bij een groot deel van deze meldingen en registraties is het dier al dood aangetroffen en zijn verdere handelingen met betrekking tot het welzijn van het dier niet meer nodig. Een dier hoeft op dat moment bijvoorbeeld enkel nog van het wegdek verwijderd te worden en op een (verkeers)veilige locatie neergelegd te worden. Bij slechts een klein deel van de wildaanrijdingen moet een in het wild levend dier uit zijn lijden verlost worden (zie afbeelding 3). Het gaat dan (ongeveer) om 60 tot 140 dieren. Deze dieren hebben geen kans op overleving. In de werkwijzer zijn criteria opgenomen wanneer er sprake is van uitzichtloos lijden.

Afbeelding 3: trend van aantal in Noord-Brabant uit het lijden verlost aangereden wilde dieren (bron: faunabeheerplan 2023-2029, figuur 3.17)

Het doden en onder zich hebben dan wel vervoeren van dieren onder de voorgaande provinciale opdracht is beperkt tot vijf soorten; edelhert, ree, damhert, vos en wild zwijn. In de praktijk komt het met regelmaat voor dat er ook andere soorten betrokken zijn bij aanrijdingen. Dat blijkt wel uit de voorgaande grafieken en tabellen. Voor het faunabeheerbeleid in Noord-Brabant is het belangrijk om alle aanrijdingen die een risico zijn voor de verkeersveiligheid in beeld te hebben om te kunnen beoordelen of beheermaatregelen nodig zijn. Het gaat daarbij niet alleen om de verkeersveiligheid, maar zeker ook om de veiligheid van dieren en het dierenwelzijn in het faunabeleid.

2.3 Alternatievenafweging

Er zijn geen redelijke alternatieven mogelijk die zullen leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee voldoende onderbouwd om een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit te verlenen.

Het nemen van preventieve maatregelen

Binnen de provincie Noord-Brabant worden op veel plekken al preventieve maatregelen genomen om aanrijdingen, drenkelingen of vastzittende dieren te voorkomen. Het is echter niet haalbaar om met enkel preventieve maatregelen alle aanrijdingen met (vooral grote) dieren te voorkomen. De preventieve maatregelen worden uitgevoerd om blinde vlekken aan te pakken en om specifieke knelpunten qua verkeersveiligheid en diergeveiligheid (inclusief dierenwelzijn) op te lossen. Het registreren van de meldingen van aanrijdingen, drenkelingen of anderszins in nood verkerende dieren is onderdeel van de werkzaamheden van SAMF en geeft voor de gehele provincie een beeld van de knel- en aandachtspunten. Daar waar preventieve maatregelen niet het gewenste of juist averechts effect hebben, conflicteren met andere belangen en er alsnog in nood verkerende dieren aanwezig zijn, heeft SAMF handelsperspectief nodig. Dit geldt ook als benodigde verbinding tussen natuurgebieden (nog) niet mogelijk of wenselijk is.

Het handelen van SAMF bij in nood verkerende dieren neemt niet weg dat het wegnemen van knel- en aandachtspunten van belang is. Het nemen van preventieve maatregelen is niet een

verantwoordelijkheid van SAMF. Zij behandelen en registreren enkel binnengekomen valwild¹. Het is aan terreinbeheerders en grondeigenaren om preventieve maatregelen te nemen. Deze worden ook veelvuldig in de provincie toegepast. Voorbeelden hiervan zijn:

- Het verflauwen van oevers of creëren van fauna uittreedplaatsen binnen wateren.
- Het aanleggen van faunapassages, zoals ecoducten en tunnels.
- Het actief controleren op loslopende honden om rust en stabiliteit in een gebied te krijgen. Loslopende honden verstoren dieren en jagen deze op, met vluchtgedrag als gevolg. Door maatregelen te nemen is de kans op gewond raken in hekwerk of verkeer bij in het wild levende dieren kleiner.
- Het plaatsen van wildrasters of hekwerk zodat (met name grote) dieren het wegdek niet kunnen betreden. Dit moet wel gecombineerd worden met faunapassages zoals ecoducten of tunnels, zodat er geen versnippering plaatsvindt.
- Bermbeheer waarbij de vegetatie onaantrekkelijk gemaakt is voor in het wild levende dieren.
- Verlagen van de verkeerssnelheid en daar op handhaven, eventueel in combinatie met maatregelen zoals drempels of versmallingen om de snelheid terug te brengen.
- Het plaatsen van borden om het verkeer te waarschuwen én het plaatsen van wildreflectoren en wildspiegels om het wild op gevaar te wijzen.

Daarbij moet ook benoemd worden dat enkel het nemen van preventieve maatregelen, zoals het plaatsen van rasters of hekwerken, naast hoge kosten ook een averechts effect kan hebben op dierenpopulaties. De verbondenheid van gebieden en de uitwisseling tussen gebieden gaat door het plaatsen van deze preventieve maatregelen verloren. Ecologisch gezien is dit erger dan enkele verkeersslachtoffers. Soms is daarmee dus acceptatie van valwild een alternatief, indien hekwerk met faunapassage niet mogelijk is om versnippering te voorkomen.

Inzet van middelen voor het doden van in nood verkerende dieren

In sommige situaties is de inzet van het geweer voor het uit lijden verlossen van een gewond dier niet veilig of niet het meest effectieve middel. In die situaties is het wenselijk dat een dier ook met een ander middel uit zijn lijden verlost kan worden. Voor die situaties is het van belang om ook slag-, snij- en steekwapens in de vergunning op te nemen. SAMF organiseert jaarlijks regiobijeenkomsten waar instructie wordt gegeven over het op een veilige en verantwoorde manier uit lijden verlossen van een gewond dier. Hiermee wordt het dier op de meest diervriendelijke manier uit zijn lijden verlost.

Handelen vanuit de zorgplicht

Voor het afhandelen van aangereden dieren zijn geen alternatieven geschikt die hetzelfde doel bereiken. Wanneer een dier een kans van herstel heeft, zal deze niet gedood worden. Er wordt gezorgd voor goede afstemming/samenwerking met dierenambulances. Daar waar de inschatting wordt gemaakt dat een dier te redden valt en de situatie het toelaat, dan wordt deze overgedragen aan de dierenambulance. Gebruik van de vergunning zal dan ook niet nodig zijn. De vergunning is juist bedoeld voor dieren die niet meer gered kunnen worden en onnodig lijden. Geen gebruik kunnen maken van de vergunning zou dan ook betekenen dat ernstig gewonde dieren (zonder zicht op herstel) onnodig blijven lijden. Daarnaast kan een gewond dier in de stress schieten en alsnog proberen weg te komen. Hierdoor kan opnieuw een gevaarlijke situatie voor het verkeer (openbare veiligheid) ontstaan.

¹ Valwild is een term die wordt gebruikt voor in het wild levende dieren die gewond of gedood zijn als gevolg van een ongeval. Met een ongeval wordt dan bijvoorbeeld bedoeld een aanrijding, verstrikking of verdrinking. Het gaat niet om dieren die gewond of gedood zijn als het gevolg van jacht, schade- of overlastbestrijding of populatiebeheer.

In het kader van de zorgplicht is het van belang om dieren die ernstig gewond zijn, zo snel mogelijk, op een adequate manier en met zo min mogelijk stress door de handeling uit hun lijden te verlossen. Om welke diersoort dat gaat is, in dat kader, niet van belang omdat de zorgplicht een algemene werking naar alle dieren heeft. Voor verschillende habitatrictlijnsoorten worden in de werkwijzer heldere afspraken vastgelegd, die specifiek zijn dan voor nationaal beschermde soorten. Het provinciaal beleid is daarbij kaderstellend. De werkwijzer is onderdeel van de vergunning en geeft handvatten aan de deelnemer over hoe te handelen. De werkwijzer is globaal toegelicht in paragraaf 2.5 van dit besluit.

Niet verlenen van de vergunning (behoud beperkt aantal soorten)

Wanneer de vergunning niet verleend zou worden, blijft de huidige provinciale opdracht in stand. Het doden en onder zich hebben dan wel vervoeren van dieren onder de vigerende provinciale opdracht is beperkt tot vijf soorten: edelhert, ree, damhert, vos en wild zwijn. In de praktijk komt het met regelmaat voor dat er ook andere soorten betrokken zijn bij aanrijdingen (zie paragraaf 2.2). Dit zou betekenen dat andere soorten die aangereden worden of onder andere omstandigheden onnodig lijden, niet uit hun lijden verlost kunnen worden. Dit is vanuit dierenwelzijn ongewenst.

2.4 Belang van de aanvraag

In de aanvraag is het belang/zijn de belangen voldoende onderbouwd om een omgevingsvergunning met een flora- en fauna-activiteit te verlenen.

De flora- en fauna-activiteit is gevraagd op grond van de belangen, zoals genoemd in artikel 8.74j, eerste lid onder b (in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid), artikel 8.74k, eerste lid, onder b (in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang) en artikel 8.74l, eerste lid, onder b (in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang én voor het voorkomen of bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren) van het Besluit kwaliteit leefomgeving.

In het belang van de openbare veiligheid (verkeersveiligheid)

Jaarlijks zijn er in Noord-Brabant aanrijdingen met wild. Een uiteenzetting van aantallen en diersoorten is te vinden in paragraaf 2.2. De verkeersveiligheid (en daarmee de openbare veiligheid in algemene zin) is niet te waarborgen wanneer aanrijdingen met in het wild levende dieren blijven plaatsvinden.

Voor dieren zijn aanrijdingen bijna altijd dodelijk. Het zo snel mogelijk weghalen van (grote) kadavers van aangereden dieren is nodig om de verkeersveiligheid te bevorderen. Door plotselinge uitwijkmanoeuvres kunnen gevaarlijke situaties ontstaan. Bij voorkeur worden deze in de berm (nabij en uit het zicht) gelegd. In sommige gevallen zal het dier vervoerd moeten worden naar een andere locatie (natuur of afvalverwerker). In sommige gevallen is het dier dusdanig gewond, dat deze geen kans op herstel meer heeft. Een gewond dier kan in de stress schieten en alsnog proberen weg te komen. Hierdoor kan opnieuw een gevaarlijke situatie voor het verkeer (openbare veiligheid) ontstaan.

Het risico voor de verkeersveiligheid is vooral aanwezig wanneer (middel)grote dieren oversteken. Bij de voertuigen is er meestal materiële schade en bij inzittenden gaat het in enkele gevallen om letsel en in een enkel geval om overlijden. De bestuurder kan door zijn reactie een gevaarlijke verkeerssituatie veroorzaken, met name door uitwijken of hard remmen. Bij grotere dieren bestaat bovendien de kans dat ze door de voorruit in de auto belanden, met alle gevolgen van dien voor de

inzittenden. Daarnaast is de schade aan het voertuig vaak aanzienlijk. Uitwijkmanoeuvres vanwege dieren op de weg kunnen leiden tot ernstige botsingen met objecten langs de weg.

Meestal blijven de gevolgen beperkt tot blicschade van enkele duizenden euro's. Het totale schadebedrag ligt in de buurt van 3 miljoen euro. In het faunabeheerplan 2023-2029 wordt aangegeven dat de meeste schades voor de mens niet heel groot zijn. De gemiddelde schadeclaim vanwege aanrijding met wild in Nederland in 2020 is ongeveer 2000 euro (Verbond van verzekeraars, 2020). De schades door grotere dieren liggen, op basis van meldingen aan de FBE Noord-Brabant hoger, namelijk tussen de 2500 euro (ree) en 3500 euro (wild zwijn).

Daarnaast heeft de provincie Noord-Brabant in de periode 1995-2004 een uitgebreide registratie van aanrijdingen op provinciale wegen bijgehouden. Daaruit bleek dat in 7% van de aanrijdingen met wild er sprake is van lichamelijk letsel bij mensen. In 0,2% van de gevallen is er sprake van een dodelijk ongeval. Dit betekent dat op 1000 aanrijdingen zeventig personen gewond raken en twee personen overlijden.

Voor het bestrijden van onnodig lijden van gebrekkige dieren

In paragraaf 3.9 van het Faunabeheerplan 2023-2029 wordt een uitleg gegeven met betrekking tot het voorkomen en bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren. Het onnodig lijden moet zo veel mogelijk voorkomen worden, met name wanneer het probleem is ontstaan door handelen of nalatigheid van mensen. Bijvoorbeeld bij een aanrijding, loslopende honden of beknelling in hekwerken en rasters. De afgelopen jaren fluctueerde het aantal na een aanrijding uit het lijden verlorene dieren tussen 60 en 140. Eerst wordt bepaald of er sprake is van ondraaglijk lijden of het ontbreken van een kans op voldoende herstel. Wanneer een aangereden dier nog leeft, maar door verwondingen niet meer wegloopt, is de kans zeer klein dat het dier na herstel in een opvang weer met goede vooruitzichten losgelaten kan worden. Als dit wordt vastgesteld, wordt het dier zo snel mogelijk op gepaste wijze gedood. Vanuit dierenwelzijn is het geen optie om een dier aan zijn lot over te laten. Aangezien een automobilist die een dier aanrijdt dit niet zelf uit kan voeren moet dit door een daarvoor getrainde en bevoegde persoon uitgevoerd worden. Dit wordt door SAMF-deelnemers uitgevoerd.

2.5 Maatregelen

In de brief met het verzoek tot een vergunning en de bijbehorende SAMF werkwijzer 2025 is beschreven welke maatregelen worden genomen om op zorgvuldige manier van door aanrijdingen en andere oorzaken getroffen in het wild levende dieren af te handelen én het uit het lijden verlossen van in nood verkerende in het wild levende dieren. Deze handelingen gelden tevens voor onbeschermde diersoorten, zoals invasieve exoten en ontsnapte en verwilderde dieren.

In grote lijnen gaat het om de volgende maatregelen. De deelnemers van SAMF (zoals opgenomen in een door het bestuur van SAMF bijgehouden register) mogen op verzoek van de meldkamer van de politie in het werkgebied van de Faunabeheereenheid de volgende handelingen uitvoeren:

- SAMF beoordeelt op de plaats van de aanrijding de situatie. Er wordt gekeken of het dier nog leeft en of er een kans is op herstel. Dieren worden uit hun lijden verlost na een aanrijding of na het vaststellen van andere oorzaken én de constatering dat er sprake is van uitzichtloos lijden.
 - o Als het dier nog kan herstellen, kan het opgehaald worden door een dierenambulance. Dit is geen onderdeel van deze vergunning.

- Criteria om een dier uit het lijden te verlossen kunnen zijn: verlamming aan achterhand, abnormale beweeglijkheid van met name heupgewricht, bloed uit lichaamsopeningen, gebroken poten, diepe open vleeswonden of geen vluchtgedrag.
- Alle dieren, al dan niet dood aangetroffen, worden geregistreerd in BRS.
- Op welke wijze dieren gedood worden is afhankelijk van de plaatselijke situatie, de toestand van het gewonde dier en de soort. Voor verschillende soorten is een aanvullend kader opgesteld.
 - Het geweer wordt enkel ingezet wanneer dit veilig is (een goede kogelvang) en met een verantwoord kaliber. In gevallen dat het geweer niet ingezet kan worden, worden slag-, snij- en steekwapens ingezet. Jaarlijks zijn er regiobijeenkomsten van SAMF (voor leden van SAMF) waar instructie wordt gegeven over het op een veilige en verantwoorde manier uit het lijden verlossen van een gewond dier.
 - Kunstlicht, restlicht en warmtebeeld mag gebruikt worden, ook bij de nazoek.
 - Voor de wolf geldt dat een provinciale wolvendeskundige beslist over de afhandeling van een incident. SAMF kan gevraagd worden hierbij assistentie te verlenen. In de werkwijzer is een protocol opgenomen waarin staat dat doden enkel mag op verzoek en in opdracht van de ter plaatse aanwezige provinciale wolvendeskundige en na toestemming van de Officier van Dienst.
 - Voor dieren waar nog herstel mogelijk is, wordt samengewerkt met de dierenambulance. Voor dassen en reekalveren wordt verwezen naar gespecialiseerde instanties (Stichting Dassenwerkgroep Brabant en Stichting Reeën opvang Nederland). Nog op te vangen individuen worden (veelal per dierenambulance) doorgestuurd om te revalideren.
 - Voor wild zwijn vindt er een (bloed)monstername plaats ten behoeve van de monitoring op AVP, KVP en ziekte van Aujeszky.
 - Voor sommige soorten wordt verwezen naar Dutch Wildlife Health Centre. Zij voeren onderzoek uit naar ziekten bij in het wild levende dieren in Nederland en gebruiken daarvoor gevonden kadavers.
- Indien een dier vermoedelijk gewond is weggevlucht, vindt er een nazoek plaats. Hierbij wordt de vluchtrichting van het dier en eventuele bloedsporen duidelijk gemarkeerd. Vanaf dat punt vindt de nazoek, mogelijk met de inzet van een zweethond, plaats. In de nachtelijke uren wordt tot op maximaal 50 meter afstand in een overzichtelijk terrein nagezocht. Overdag gebeurt dit tot op grotere afstand. Wanneer het dier gevonden wordt en er geconstateerd wordt dat er sprake is van uitzichtloos lijden, dan wordt het dier op verantwoordelijke wijze gedood.
- Een calamiteitenmerk wordt in het kadaver aangebracht. Dit gaat om een uniek nummer, waardoor het kadaver traceerbaar is. Dit nummer wordt ook ingevoerd in BRS. Daarbij gaat het om zowel gedode dieren als om dood aangetroffen dieren.
- Het terugleggen van kadavers in de natuur heeft de voorkeur boven het afvoeren en vernietigen ervan. Dit gebeurt op een niet voor publiek zichtbare plek. Wanneer een gekwalificeerd persoon (GP) onderzoek heeft uitgevoerd, mag wild ook voor (commerciële) consumptie gebruikt worden.
- Alle meldingen worden geregistreerd in BRS. Dit gebeurt binnen 24 uur na de melding. Ook als het dier niet is aangetroffen, wordt dit wel geregistreerd. Deze informatie wordt, door de provincie Noord-Brabant en de FBE gebruikt om knel- of aandachtspunten te signaleren en passende beheermaatregelen voor te stellen bij de daarvoor verantwoordelijke partij.

2.6 Voorschriften

Wij nemen in aanvulling op voorgestelde maatregelen op.

Algemene voorschriften

1. De FBE Noord-Brabant is bevoegd deze vergunning om te zetten in een machtiging aan (deelnemers van) SAMF, zodat deze handelingen voor het doden van in nood verkerende dieren, alsmede het, in dit kader onder zich hebben dan wel vervoeren van de dieren, kunnen uitvoeren. Deelnemers dienen in bezit te zijn van omgevingsvergunning voor een jachtgeweer activiteit.
2. De FBE Noord-Brabant blijft als houder van de vergunning verantwoordelijk voor het naleven van de voorschriften waaronder deze vergunning is verleend.
3. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dienen de volgende stukken op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op eerste verzoek (al dan niet digitaal) te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar:
 - het afschrift van deze vergunning;
 - de machtiging tot gebruik van deze vergunning;
 - de omgevingsvergunning voor een jachtgeweer activiteit;
 - een legitimatiebewijs.
4. Een rapportage over het gebruik van deze vergunning dient te worden opgenomen in het jaarverslag van de Faunabeheereenheid, welke jaarlijks, uiterlijk eind juni, aan GS dient te worden toegezonden.
Voor deze rapportage worden de door SAMF geregistreerde handelingen in het BOA registratiesysteem (BRS) gebruikt. De gegevens worden binnen 24 uur ingevoerd. Deze gegevens worden vervolgens automatisch doorgezet in het Faunaregistratiesysteem (FRS).
5. Deze genoemde (rechts)personen dienen op de hoogte te zijn van de inhoud en het doel van deze vergunning en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
6. SAMF moet, met inachtneming van de hier genoemde voorschriften, de handelingen uitvoeren zoals beschreven in de aanvraag en de werkwijzer. In de specifieke voorschriften zijn enkele handelingen nader uitgewerkt. Voor al het overige is de aanvraag en werkwijzer de basis.
7. Indien de werkwijzer wordt gewijzigd, dan dienen de wijzigingen toegestuurd te worden onder vermelding van het zaaknummer aan info@odbn.nl.

De algemene voorschriften zijn opgenomen voor een juiste toepassing en naleving van de vergunning door de vergunninghouder en gemachtigde(n).

Specifieke voorschriften

8. Handelingen ten aanzien van deze omgevingsvergunning mogen zonder toestemming van de grondgebruiker of grondeigenaar worden uitgevoerd. Het is dan ook toegestaan dat gemachtigden die zorg dragen voor de uitvoering van deze omgevingsvergunning alle gronden behorend tot het territorium van de provincie Noord-Brabant, zo nodig met behulp van de sterke arm, te betreden. Het gaat dan ook om locaties die niet voldoen aan de jachtveldeisen en binnen de bebouwde kom.
Dit voorschrift is opgenomen, zodat in nood verkerende dieren zo snel mogelijk uit het lijden verlost kunnen worden.
9. Handelingen ten aanzien van deze opdracht mogen alleen worden uitgevoerd wanneer deze zijn aangemeld bij de meldkamer van de politie. Het gebruik van een geweer is alleen toegestaan met een door de politie verstrekt verlof WM4.

Dit voorschrift is opgenomen, zodat op deze wijze alleen personen met voldoende kennis van het afhandelen van valwild de handelingen kunnen uitvoeren. Daarnaast zal enkel gehandeld worden als er een melding onder ligt.

10. Indien de in dit besluit genoemde dieren moeten worden gedood dan geschiedt dit op proportionele wijze met behulp van de voor beheer en schadebestrijding toegestane middelen. Deze middelen zijn opgenomen in het dictum van de vergunning.
11. Voor slag-, snij- en steekwapens geldt dat deze enkel gebruikt mogen worden voor het doden van in nood verkerende gewonde dieren én wanneer er redelijkerwijs geen alternatief middel voorhanden is met minder mogelijke nadelige gevolgen voor het welzijn van het dier. Gebruik van slag-, snij- en steekwapens mag alleen door personen die aantoonbaar de nodige kennis en vaardigheden bezitten om deze activiteit doeltreffend en humaan te verrichten. Het snij- of steekwapen moet optimaal scherp zijn, zodat dit niet de effectiviteit van het wapen beïnvloed.
12. Voor het gebruik van een geluiddemper op het geweer dient de uitvoerder te beschikken over een door het ministerie van justitie en veiligheid afgegeven ontheffing voor gebruik daartoe.

Deze drie voorschriften zijn opgenomen omdat elke situatie uniek is. SAMF kan hierdoor verschillende middelen en methoden inzetten om op een diervriendelijke en veilige manier dieren uit hun lijden te verlossen.

Door het nemen van maatregelen wordt de afhandeling van fauna aanrijdingen en door andere oorzaken aangetroffen, in het wild levende dieren én het uit het lijden verlossen van in nood verkerende in het wild levende dieren op zorgvuldige, veilige en diervriendelijke (zonder onnodig lijden) wijze uitgevoerd.

3. Conclusie

De omgevingsvergunning wordt voor de beschreven handelingen verleend. Aan deze omgevingsvergunning zijn voorschriften verbonden.